

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor használt garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus den Wollzeile 36.) Haasenstain et Vogler (Wallisch-
gasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest.
Haasenstain és Vogler hirdetés köv. irodája. (Weiss úti
hirdetéseket felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest
szervitátor 5. sz.)

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A „KELET” előfizetési díja:

Világra postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8
Negyedévre 4
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok
kivételeivel.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Nagy beszédek.

A keleti viszonyok végzetesen kezdenek bonyolódni, ha ugyan még bonyolultabbá lehetnek, mint a miyenek. Tegnap, mint alábbi táviratunkban olvasható, két nevezetes beszéd mondatott. Egyik kiválsón hazánkat és a második egész Európát, de ebben is leginkább bennünket érdekli. Magyarország miniszterelnöke és Bismarck herceg nyilatkoztak egyszerre a keleti viszonyok felől. Nem kell sokat okoskodni a két beszéd felett, igen egyszerűen és igen röviden megérteti mindkettő a helyzet szomorú voltát, Bismarck így szól: a béke-praelimináre nem sérti Németország érdekeit. Tiszá Kálmán így beszél: a béke-praelimináre sérti monarchiánk érdekét.

Ez egyszerű felvilágosítások folytán két dologgal jöhetünk tisztába. Oroszország tulajdonképpen megállapodásokon s úgy kapott a reichstadti megállapodásokon s úgy kötötte a békét, hogy a háború magvát vetette el velünk szemben; és másodsor Németország e háboruban inkább ellentünk, hogysem mellettünk lesz.

Ily körülmények között, ha monarchiánk biztosítva Anglia támogatása felől és a megsértett érdekeket kész megvédelmezni Németország közönös vagy ellenséges magatartásának dacára is, akkor a mi vidékies fel-fogásunk szerint nagyon felesleges konferenciázzással és congregálással vesztegetni a drága időt. Oroszország bizonyára tisztában van azzal, hogy mit követel és hogy használja fel győzelmet; viszont nekünk is tisztában kell lennünk vele, mi ellenkezik benne érdekeinkkel és így a kérdés, akár miféle diplomatiiai nyelvfigurákba is takargassuk, csak abból áll: akarod vagy nem akarod a mi érdekeinket respectálni?

Erre egy nap lefolyása alatt feleletet is kaphatni és tisztába jöttünk az ügyvel.

Ha Oroszországnak nincs bátorsága velünk és talán Angliával szembeszállani, akkor e pillanatban inkább enged, mint később, midőn ismét összeszedhette magát.

Ha pedig mi állunk annyira isoláltnak, hogy támogatás hiányában az ellenkebe dobott keztyűt nem vehetjük fel, akkor természetesen legokosabb congressusokat tartani és felhasználni a nyers erőn felül maradó eszközt, a szép szót Oroszország megpuhítására; meg lehet legalább formában tetszetősebb kinézet adhatni a méregnek, melynek bevételére ráhajt a kényszerítés.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Iparunk föllendülésének tényezőiről s akadályairól.

(Folovasta dr. Haller Károly az iparos egylet febr. 10-iki gyűlésében.)

(Polytatás.)

Felhozott a czéhrendszer védelmére, hogy a leendő iparosok kiképezésének szabályos felügyelete, a technikai tekintetben nem csekély jelentőségű vándorlás, a mesterek kellő képessége, végre a czéhek által körükben gyakorolt erkölcs rendszert és segélyezések kétségbevonhatatlan előnyök, de ezeket a számtalan árnýoldók és visszasságok nagyon is devalválták, mert a mesterré avatás előfeltételeivel járt visszaélések az inast házi cseleddé, a legény vándorlását az állhatatlanság és elfajulás forrásává, a remekléstést sok esetben számtalan faggatással és kimerítő költséggel járó formazserűsséggé tették, úgy hogy idegen legény, ki t. i. nem volt valamelyik mesternék gyermeke, másképp mesterjogot nem is nyrszhetett, ha csak valamely mesternék a lányát vágy özvegyét nőül nem vette.

Azon kornak, mely a kiváltságok ellen harczra kelt, természetesen sikra kellett szállnia ily monopolium ellen is, mely a teljesen átváltozott iparélet követelményeivel merő ellentétben állott, mely a közönségre csak is a tulhaladt mult gara által támogatott korlátokat erőszakolt az egészen más elveken álló új kornal szemben.

Igy keletkezett az élet-halál harcz a czéhrendszer és ipar- szabadság között s az utóbbi legelőbb Északamerika szabad államában tüzte ki lobogóját, mely csakhamar Európának is majd minden államában lenggett.

Szóval a várva várt nagy beszédek után mi egy cseppet sem érezzük megvigasztalva magunkat. Ellenkezőleg megdudtunk hivatalosan két dolgot, mely még csak fokozni képes aggodalmainkat. Egyik, hogy érdekeink a békeelőzmények által „nem melyekben” meg van sértve. A másik, hogy Németország hivatalosan tudtára adta a világnak barátságos szándékát Oroszország iránt.

Ezekből aztán összeállíthatni a három császárszövetségnek ez idő szerinti kinézetét. A háromból egynek érdekei meg vannak sértve; — a második nem ért e tekintetben egyet az elsővel; — és a harmadik célzatosan megsértette az első.

Gyönyörű összhang! meg kell adni neki.

Ehez még a kép árnyalatainak kiegészítésül csak annyit kell adnunk, hogy a szeretetreméltó Bismarck igen természetes dolognak tartja, hogy azon esetben, ha a congressus nem akarja teljesíteni Oroszország követeléseit, akkor valószínűleg „megelégszik (!!)” azzal, a mit eddig elfoglalt.

Ez valóban egészen új és szerfelett érdekes leleplezés.

A mi hiszékeny fejünkkel eddig azt képzeljük, hogy Oroszország követeléseit nem terjednek odáig, mint a mennyt foglalásban elére. Bismarck most felébreszt a kinos, de természetes valóra, hogy ez nem is elég.

Ehez nem kell kommentár, elégséges, sőt igen is bő magyarázata annak, hogy mit veszítettünk keleten.

Bizony-bizony gyászos időket értünk. „Az ég óvja meg nagy csapástól mi magyar hazánkat!”

J.

A képviselőház erdőgyűl bizottsága legutóbbi ülésében letárgyalta az erdőtervényjavaslat II. címének első fejezetét és elfogadta azon módosításokkal, hogy a 84. §-nál a harmadik szakmelyek felelőssége iránti intézkedés a törvényjavaslat intentiójának megfelelőbben szövegeztetett és a 86. §-ban azon változtatás történt, hogy az erdei kihágások büntetethetősége a kihágás elkövetésének napjától számítva nem egy, hanem két év alatt évül el.

A II. cím II. fejezete a 108. §-ig lényegtelen módosításokkal elfogadhatott.

Németország és a keleti kérdés. Bismarck herceg Berlinbe érkezte alkal-

Hazánkban az iparszabadság elvét az 1872. évi VIII. t. cz. mondata ki s férvényre juttatta a munkaszabadság s polgári jogegyenlőség elvét.

Az iparszabadság minden erő és minden képesség előtt megnyitotta a szabad működés terét. A szabad ipar s a vele járó verseny szabadság nemzöje és támasza a tehetség és érdekek legtermékenyebb surlódásának s a haladás hathatós rugója.

Ma a nagy versenyküzdelemben csak úgy állhat meg az iparos, ha minden erőfeszítéssel arra törekszik, hogy készítményei minél jobbak, tökéletesebbek legyenek s olcsó ár mellett a fogyasztók igényeit kielégíthessék.

Az iparszabadság rendszere a termelés és forgalom fokozását és előmozdítását hozza magával; az üzleti mód tökéletesítésére, az előállítási költségek csökkentésére a léghathatós töké és munkaerők halmazására vezet: a tudomány és technika hódítványainak a műipar minden ágában mutat tör, a szakértelmiség mind teljes kifejlesztését mozdítja elő, s ellentétben a rideg stabilitást, megkövesedést, s egyedúráságot szülő czéhrendszerrel, öber munkásságot és elevenséget hoz elő az iparosok köreiben. Ép így kétségtelen az is, hogy a mily gyorsan buktatta meg e rendszer a restet és az együgyüt, az ósdihoz ragaszkodót és a képtelent, épp oly hamar emeli fel és segíti előre az ügyest és szorgalmast, a szemest és törekvőt.

Ennek szükségképi következménye volt, hogy az államok igyekeztek a czéhek politikai hatalmát törvényhozási uton megförti, s őket az ipari előjogok korlátai közé visszaterelni, így lettek a czéhekből egyféle mesterséget űző kézműveseknek iparuk s polgári állásukat illető előnyök elérésére, saját rendszabályaik alapján alakult egyesületek.

Az újabb alkotmányok végre a czéhek politikai előjogait teljesen megszüntették s az érvényben maradt czéhszabályok csak az ipari

mától a Köln. Ztg. igen erőlyes felhívást intéz a birodalmi cancellárhoz, hogy lépjen fel Oroszország tulzolt igényei ellen s a szöszező, Európa érdekeit durván sértő pétervári politika ellenében védje meg a nemzetközi békét. „Oroszország — mondja a cikk — győzött, teljesen győzött; de ő is csaknem teljesen kimerült, különösen pénz dolgában. Ha Ausztria és Anglia megemberelné magát s azt követelné — a mit az oroszok különben rég megígértek — hogy az 1856-ki szerződésen csak olyan módosítások tétessenek, minők annak aláírói elfogadnak, úgy Oroszország bizonyosan nem juttatná háborúra a dolgot; hanem inkább lemondana Bulgáriára irányuló terveiről s e tartomány occupatíójáról. De hogy ezt el lehessen érn, Bismarck hercegnek Ausztriát támogatni kell, ha ez életérdekeit a Dunánál védeni s meggátolni törekszik azt, hogy Törökország felbomlása Ausztria bomlásának kezdete legyen.” Ez esetre a Köln. Ztg. szerint Bismarck herceg adott szavával tényleges segélyre is kötelezte magát. De ha e szava beváltásában most akadályoznak is a körülmények, úgy a lap legalább azt biztosan reményli, hogy Bismarck herceg nem fogja Ausztriát abban gátolni, hogy önmaga védjje meg megtámadott érdekeit Oroszország ellen.

A czár levele Károly oláh fejedelemhez Bessarabia átengedése ügyében, a „Morning Post” bucaresti levele szerint következőleg kezdődik:

„Én úgy szeretem önt, mint a fiamat. (!) Mindamelllett ma nem mint szerető rokon és barát szölok önhöz. Én az orosz nép nevében tudtára adom önnék ama nöz kívánságát: a párisi szerződés által Oláhországhoz csatolt Bessarabia visszaszerzése iránt:” aztán a következő szavakkal végződik: „Remélem, hogy Oláhország fejedelme nem fogja Oroszország czárját ama szomorú kényszerhelyzetbe hozni, hogy halála előtt megátkozza.” — Már az igaz, hogy ilyen levelet csak egy muszka czár írhat.

A HÁBORU.

A nemzetközi konferenciáról különféle hírek szármalnak. Annyit bizonyosnak mondanak, hogy az értekezlet márt. havában Baden-Badenben fog ülésezni s hírlik, hogy maga Bismarck herceg is részt fog venni benne, még pedig mint elnök. Igen farsán hangzik a hír, hogy Oroszország Bismarck herceget felszólalása következtében, nagy kegyesen beleegyezett abba, hogy az orosz békefeltételek az osztrák-magyar monarchia érde-

előjogokat: a czéhkényszer, a tanulási időre, vándorlásra és a mesterség megszerzésére nézve tartfaktak fenn; de ezen szabályok szigorát is a technika tökélyesbedése s ennek folytán keletkezett egészen új iparágak, melyek a czéhek egyikébe sem lévén bevonhatók, czében kívül maradtak; — továbbá a gyári elv kifejlődése, jelentékenyen enyhítették.

Eletekintve attól, hogy a czéhkényszer a személyi szabadságot megszorította, nem volt alap nélkül az ellene emelt azon vád sem, miszerint a czéhrendszer a versenyt és szabad forgalmat bénítja, mi az összeségre nézve oly mérvben hátrányos, hogy azt az állított, de a valóságban el sem ért elöny t. i. egy bizonyos számú család (a mesterek) anyagi létének biztosítása, nem ellen-súlyozhatja.

Az iparszabadságnak lehet jó részben tulajdonítani azon nagy haladást és tökélypolozott, melylyel a modern ipar és productio terén találkozzunk, vele fejlődik és szilárdul a polgárok önállósági érzete, önérejekbeni bizalma, önszegélyezési erélye.

Azon vádat illetőleg pedig, hogy az iparszabadság a biztos keresetet veszélyezteteti és az önálló iparvállalkozók számát csökkenti, ennek alaptalansága kitünik onnan, hogy statistikailag kimutathatólag a vállalkozók száma épen ott szaporodott leginkább, hol a rendszer behozatott, s hogy köztudomásulag az előtt sem mentek a vevők egyik vagy másik mesterthez azért, hogy annak keresetet szerezenek, hanem mert jó és olcsó árut kerestek, úgy hogy a czéhrendszer sem biztosította egyenlően a czéhbeliek keresetét. Ép ily alaptalanság azon aggodalom, hogy az iparszabadság folytán egyes helyeken a műiparizók szerfeletti megtorlódása álland be. Ezt ugyanis a szabad költözködés és telepedhetési jog, mely az iparosok akadálytalan ide-oda vonulását teszi lehetségessé, rendszeren meggátolja, mert onnan, hol feles számban lesznek vállalkozók, egy rész elvonuland s jól

keit érintő részei fölött is a konferencia határozon. Hál ha Bismarck közbe nem lép, Oroszország egyoldalulag intézkedett volna monarchiánk érdekei fölött?

Egyébiránt még mindig folynak a jegyzékváltások a kormányok között a konferenciára vonatkozólag. Egy párisi lap tudni akarja, hogy a konferencia tanácskozásainak tárgyat két emlékirat képezendi, melyek egyikét Andrassy, a másikat Gorcsakov hg szerkesztette.

Az angol flotta, mely Konstantinápoly előtt horgonyzott, csakhamar hátrább vette az útját Gemlik felé. Ennek következtében az oroszok is megállították előnyomulásukat Konstantinápoly felé. Barátságos és sima jelleget kezd öltetni megint az orosz-angol viszony.

A politikai viszony Austria-Magyarország és Oroszország közt.

A félhivatalos „St. Petersburgskija Viedomosti” bécsi levél alakjában azt erősíti, hogy a politikai viszonyok Austria-Magyarország és Oroszország között soha sem voltak oly jók, mint jelenleg, dacára Andrassy gróf ismeretes tiltakozásának, dacára a bécsi és budapesti sajtó kihívó magatartásának és a külügyér által a konferencia tárgyalásai tett kezdeményezésének. A levél szerint mindez csak mellékes dolog, — lényeges pedig az, hogy „Ausztriát” most inkább, mint valaha, saját érdekei a hármas szövetséghez kötik, s e monarchia még az orosz hadaknak Konstantinápolyba bevonulása esetében is hű marad az „esetről esetre” politikához. Komoly összeütközésre — annál kevésbé háborúra — Bécsben senki se gondol jelenleg. A belső viszonyok ziláltak, pénz nincs, szövetségesek nincsenek. Ily körülmények között nem kezdenek háborút, kivéve, ha el vannak vakitva. Levelező megengedi azonban, hogy a barátságos viszony a közelebb vagy távolabb jövőben megzavarattik, mert Oroszország érdekei „Ausztria” érdekeitől oly annyira eltérők, hogy ezen két birodalom között őszinte magatartás nem lehetséges, ha az „osztrák” kormány is folytatja a maga szláv- és oroszellenes politikáját a bel és külügyekben. Másképen állna a dolog, ha Oroszország iránti barátságos szláv birodalom-má alakulna át, de ezt már német magyar szempontjánál fogva nem várhatni. Ha csak szinleg járása a szláv birodalom szerepét, hogy Oroszország vetélytársa legyen s befolyását a szlávokra ellensúlyozza, hogy hatalmának fejlődését gátolja, akkor kitör közöttük a harc életre halálra. Végül levelező azt észleli, hogy ez utóbbi irányban némely államférfiak, különösen a lengyelek és horvátok között már működnek. — Más cikkekben

felfogott önéredekéből is oda fog fordulni a hol biztosban számíthat keresetre. Nem kell végre attól sem tartani, hogy az iparszabadság könnyelmű üzletalapításra vezetend; mert a műiparos, a ki jól tudja, mekkora nehézségekkel és akadályokkal kell megküzdnie, bizonyosan azon leendő, hogy magának a szükséges szakképzettséget megszerze, időtlen vállalatot ne kezdjen s a megállhatás essélyeit jól vegye számba.” *)

A szabad verseny bizonyos fokig még a termelőre nézve is jótékony hatású, mert a verseny által javított és használhatóbbá tett készítmény emelkedett keresetre számíthat. A versenynek köszönhető a legtöbb ipartermekék javítása, a forgalom könnyítései s általában a legtöbb haladások.

A korlátlan versenynek hátrányos következmények is betudatnak, azonban itt meg kell gondolnunk, hogy csak azok panaszkodnak a verseny ellen, kik a miatt vsszitenek, míg ellenkezőleg azok, kik a verseny által nyernek, azon előnyt élvezik, de arról hallgatnak.

A versenynek tulajdonítatik továbbá a készítmények jószágának és solid voltának csökkenése s e helyett csekély értékű azok fénylő és csábító külalakjával palástoltatik. Ez ugy is van, de ezért nem annyira a verseny hibáztatandó, mint inkább a közönség könnyenbívósága és hiúsága, mely inkább a fényes roz, mint a kevésebb tetszetős jó után nyul, s az olcsóbb de rövid életű készítménynek, a valamivel drágább de tartós hasznu felett előnyt ad.

Megnagyvással tekinthetünk tehát az iparszabadság életbeléptetésére s némely tagadhatlan hiányainak és hátrányainak elenyészésétét a közel jövőtől várhatjuk.

Ez irányban Kolozsvártt is megindult a mozgalom, mely az ipartörvény revisióját óhajtja s melyben épen ezen iparos egyletnek tevékeny része van.

*) L. Kanta Gyula: A nemzetgazdaság különös tanul Budapest, 1875.

a „St. Pet. Viedomosti” azt fejtegeti, hogy Magyarországának nincs oka háboruba rohanni, mert mostoha körülmények mellett elvesztheti Erdélyországot, mi által a román királyság kielégítésének kérdése magától intézetéknél el. — A szentpétervári félhivatalosok e fejtegetéseikhez nem kell sok kommentár!

Táviratok.

Bécs, febr. 18. A „Daily News” jelentésével szemben arról értesült a „Pol. Corr.” hogy a tárgyalások Drinápolyban csak tegnapelőtt kezdődtek s már a kezdetnél jelentékeny nehézségek merültek föl. A „Daily News” azon hire, hogy a tárgyalások szerdáiig felfüggeszödnék, e szerint ugy-szólván nevétséges.

London, febr. 18. A „Times” külön kiadása jelenti Konstantinápolyból, február 17-éről: Az oroszok tömör haderőkkel megszállták Konstantinápoly védvonalait, de előnyomulásnak semmiféle jele nem vehető észre. Ignatiev állítólag kijelenté Szarvet pasának, hogy a tervezett bolgár fejelelemsejben egy muzulmán sem maradhat. Azt hiszik, hogy az angol hajóhad eltávolítása egyezség következtében történt, mely szerint az oroszok kötelezték magukat Konstantinápolyba be nem vonulni. — Az Angliában, Török-, Orosz- és Németországban magas helyen történt tárazások következtében remény van a békés megoldásra.

Bukarest, febr. 18. Miklós nagyherceg szárnysegédét Obolenszky herceget Károly fejedelemhez küldé, hogy ezzel a békepraeliminárat közölje s a fegyverszüneti feltételek keresztültétele iránt egyezséget létesítsen. Az oláh kormány memorandumot készült a hatalmak elé terjesztetni, Oláhország függetlenségének elismerése végett. — Az oláh kormánykörök kinosan érinté az a kegyelmenlen fogadtatás, melyben őket az orosz trónörökös nagyhercege Bukaresten átutaztakor részesíté. (Pol. C.)

Ausztria magatartása.

Ausztria magatartásáról a keleti bonyodal-makkal szemben ezt írja a „D. Tel.”: „A britt hajórajnak a Dardanellákba nyomulásától szölok hí Bécsben nagy tetszéssel fogadtatott. Diplomatiiai körök s a közönség egyaránt megelégedéssel fogadták ezt. Egészen világos, hogy ha Ausztria erőlyesen lép fel, Oroszország kénytelen lesz ugyan-azon uton visszavonulni, a melyen jött. Az orosz csapatok most megszállni készülnek Konstantinápolyt. A szultán egy utolsó kéréstintéztett a czárhoz, hogy ne engedje seregét Konstantinápolyba menni, mert ez esetben ő (a szultán) kénytelen

Mint mindennel a mi jó, visszaélés történhetik, úgy az iparszabadságnak is csak hamar mutatkoztak kiönvései, melyeket az érintett mozgalom csak az iparszabadság némű korlátozása által vél elenyészethetni, itt is bebizonyult, hogy a szabadságnak nincs nagyobb ellensége, mint az azzal való visszaélés.

Nem érzem magamat hivatva arra, hogy az ipartörvénynek, ezen iparos egylet által javasolt módosításaira észrevételeket tegyek, csak azt jegyzem meg, hogy a javaslat korunk uralkodó eszméinek elfogulatlanul hódol ugyan, nem helyes-hetem azonban azon nézetét, miszerint az ipartörvény értelmében az iparosok közös érdekeinek előmozdítása végett alakítandó ipartársulatokba való beléptés kényszerítendők mondja ki.

A kényszer, mint a szabad akaratkak ellentéte, nem alkalmas eszköz arra, hogy valakit saját előnyének belátására bírjunk; társadalmi uton igyekezzünk tehát célzt érn, mert téved az, ki azt biszi, hogy a szabadság csak az akarat körére szorítkozik, kiterjed az a gondolat körére is, itt pedig külső kényszerrel nem, csak is a belátás és meggyőződés eszközével érhetni célzt. A szabadság eszméje iránt fogékony polgártársaink pedig hamar belátják, hogy a szabadtársulás a magasb emberiségnek és minden miveltségnek forrása; mindentűn, hol a szabadság szelleme honos, a szabad társulás egyike az első követelményeknek a hatalommal szemben. Önérttel bíró iparosaink nem vonhatják ki magukat azon egyesülésből, mely őket a tökéhatalmas osztállyal való verseny kiállítására s anyagi állapotok javítására képessé teszi.

A társulás utján egyesített erők hatásáról meggyőződhetünk a mészáros és péktársulatnál, melyek relativ kedvező helyzetüket a nyersanyag tömeges beszerzésének és feldolgozásának köszönhetik.

Az ipar fejlődésére nagy befolyással vannak (továbbá) a műipari kiállítások, melyeknek erkölcsi politikai hatásuk különösen ab-

volna eltávozni. De a császár azt felelte, hogy nem egyezhet a kívánságba, és hogy a hadsereg rövid idő múlva meg fogja kapni a parancsot Konstantinápoly elfoglalására. A nagyhatalmak képviselői helyükön maradnak. Ha Ausztria hatásos tüntetést akar tenni, ezt a szárazföldi oldalon kell tennie. Andrássy gróf még mindig bizakodik a konferenciában, és ez természetesen késlelteti a hadi műveleteket. Az s.-pétervári kabinet a britt hajórajnak megjelenését Konstantinápoly előtt arra magyarázza, hogy Anglia végre beleegyezett a párral occupatio eszméjébe.

Ha majd kiderül, hogy a conferentia a jelen körülmények közt nem vezethet praktikus eredményre, akkor a kormány el fogja magát határozni az actióra, és pedig hathatós actióra. Az bizonyos, hogy Ausztriát Németország nem tartja vissza a cselekvéstől, az egyedüli tekintet, mely tartózkodást javasol az udvarnak, Oroszországhoz való barátságos viszonya. Ez azonban márkoránt sem oly benső, még a császár közvetlen környezetében sem, mint előbb volt. És én meg vagyok győződve, hogy az állami érdekre való tekintettel még maga a császár is magasabbra fogja tartani személyes hajlamánál.

Az angol-osztrák-magyar szövetségről sokat beszélnek itt, valamint Berlinben, mert ez Oroszország jelen magatartásának szükségképeni eredménye. Az eszme nagyon népszerű, kivált Magyarországon s különösen a hadseregél. Mindenki meg van arról győződve, hogy ha Ausztria Angliával szövethet, akkor az akciónak pénzügyi nehézségei nyomban mellőzve lesznek s a hír már tudni akarja, hogy a döntő körökben erre vonatkozólag már kaptak is ajánlatot.

Ha való a hír, hogy Oroszország már kezdi haza vinni Bulgáriából csapatainak egy részét, akkor ezt Németország sugallata folytán teszi, mert Károly fejedelem a valóságban Németország proconsula a Dunánál. Németország sulyt fektet arra, hogy Hohenzollern kormányozza e fejedelemiséget; és bizonyosnak lehet venni azt is, hogy Beszarábia csesziójának is csak azért mert ellenmondani Károly fejedelem, mert Németország részéről erre bátorítva lett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház febr. 18-iki ülésében elnök megnyitja az ülést, kérényeket terjeszt elő, s bemutatja Lukács Károlyt és Gál Pétert új képviselőket megbízó levélét. Tudatja végül, hogy Fűgh Károly képviselői állásáról lemondott.

Következik a vámmügyi előterjesztések tárgyalásának folytatása.

Molnár Aladár. Minden támadásra nem akar válaszolni, csak némelyekre. A miniszterelnök szemrehányást tesz a miatt, hogy többen a tárgyalások utolsó stádiumában hagyják el. Ez természetes; eddig még bizalommal viseltettek iránta, most, midőn kiderült, hogy olyan a kiegyezés, mely káros az országra, kénytelenek lelkiismeretük szavát követni. A független szabadelvű pártiak már a bankkérdésben átlátták, hogy a kormány káros egyezéseket ajánl, s ott hagyták, — ne tetszék ezt mások később, midőn hasonló meggyőződésre jutnak!

Megrója a miniszterelnök, hogy szóló és vele egyeztetnek, mint különben a közös vámterület hívei, oly melegen védelmezték a külön vámterületeket. Erre a kormány kényszeríté őket.

ban nyilvánul, hogy általuk a műipar-szorgalom egy nagy egészként fölismerhető lesz s az önérték, minden siker e nélkülözhetlen feltétel, emeli; hogy a társadalom többi osztályainál azon előítéleteket, melyek külföldi ipartermékeket a belföld készítményei fölé helyezték, az utóbbiak bemutatása által lassanként elenyésztetik, hogy a kiállításokkal egybekötött jutalmazások az érdemet méltányolják s nem egy talentumot további törekvésre ösztönöznek. De kevésbé a világitási állítások, mint inkább az országos, vidéki és helyi iparkidatások vannak közvetlen és jótékony befolyással műiparunk fejlődésére; igyekezzünk tehát időnkénti ügyeket rendezni s alkalmoszerűleg ilyeneken résztvenni.

Helyi iparunk fejlődését nem kevésbé emelne egy iparcarnok felállítás, mely a műipar kiállítás némely előnye mellett, arra szolgálja, hogy a kész áruk egy e célra bérelt vagy tartott közös rakhelyiségben kiállíttassanak, oly módon, hogy minden egyleti tag ott a maga készítményét árulhassa, mi által különösen a kis iparos üzlete szakadatlan folytatására képessé tétetné.

Országos, valamint a helyi iparunk felvirágzásának egyik tényezőül tekinthetjük végre a helyesen vezetett iparstatistikát, mely iparviszonyaink hű képét tárja elénk, mely megmutatja azt, hogy mivel bírnak s mit nélkülözünk még az iparos munkásság terén, mire kell törekednünk, hogy erőnket el ne fordítsunk s oly vállalatokra ne vesztessük, melyeknek feltételeit, szükséges lételajlák nem bírnak.

Értékesülésem szerint a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara épen ez idő szerint dolgozik egy kimerítő iparstatistikai áttekintésénél. Támogatjuk e közháznú feladatának megoldásában s ne feledjük, hogy felvételeink célja nem adóügyi, hanem tudományos és közgazdasági.

(Folyt. köv.)

Megint felhozták, hogy a gazdasági elkülönzés nehezíti fogja a kül államokkal kötendő szerződéseket létrehozását. A dolog ellenkezőleg áll: ott, hol az érdekek ellentétesek, külön külön könnyebb szerződést kötni. — A gazdasági harcotól sem fél, mert azt meg sem engedhetné az az ötödik factor, melyről Tisza beszélt. Ha azt vetik neki szemre, hogy lehetetleneket követel, azt kérdi, hogy e kiegyezést a kormány az eredmények nevébájának tekinti? Szólt ezt nem hiszi, meg van győződve, hogy többet is ki lehet vinni, ezért kell a provisorium. Ismételtén ajánlja határozati javaslatát. (Élénk helyeslés az ellenzések részéről.)

Lónyay Menyhért gróf: Némely állítás, melyek beszéde ellen felhoztak, czafolatlanul nem hagyhat, azért kéri a ház türelmes kihallgatását.

A pénzügyminiszter objectiv kritikát ígért és ferdített. Szólt sohasem mondta, hogy csak úgy és akkor szabad vámoikat kivetni, a mikor és a mennyiben az állam szükségletei megkívánják. Szólt Desseffyblőljedve azt mondotta, hogy csak is annyi vámot lehet a külföldi árukra vetni, a mennyi kiegyenlíti az előnyt, melylyel a külföld a belföld felett bír, máskülönbén a külföld versenyre szabad legyen. A kormány politikáján bajos eligazodni; a pénzügyminiszter azt mondja, a szabadkereskedést pártolja; a kereskedelmi miniszter a védvámot dicsőíti.

Száll szamokat idézett szóló számai ellenében, s midőn ezt tette, kijelenté, hogy saját számai megbízhatlanok. Szólt a maga számainak alapját ki fogja mutatni. Száll tagadta, hogy Magyarország összes behozatala 250 millió. Ugyan ő a javaslatok indoklásának 6. lapján 456 millióra teszi. Az internacionális statisztikai kongressus adatai szerint 452 millió a behozatal. Lehet-e tehát az ő nagyon is mérsékelt számítását megtámadni? A miniszter, hogy tagadása igazoltnak látszassék, megtámadja a statisztikai hivatal adatait s rámutat a dohányra, hol kézzel fogható a tévedés. Szólt ez érvt el nem fogadhatja, mert nem a dohányra alapítá számítását, a többi tételeknél pedig felmutatott adatok szerint nem szóló, de a miniszter tévedett.

Száll sokalja e 250 millió után felvett 8% azaz 20 millió vámmelést, s hogy igazolja állítását, „sporadice” idéz a vámtételekből; csak-hogy a legmérsékeltetteket. Szólt utal a bécsi Statistische Central-Commission adataira. Ezek bebizonyítják, szintén sporadice, hogy a 8% épen nincs túlozva felvéve. Száll beismerte, hogy a tarifa áldozatot követel, de szerinte nem nagy ez az áldozat. Példát idéz annak bizonyítására, hogy az áldozat nem csekély, a durva pamut 35 ft volt ezüstben, lesz most 46 ft ezüstben, ez nem csekélység.

Megtámadták a módot, melyet szóló a két államfél közötti érdekharc megszüntetésére ajánlt. E harc nem kicsinylendő, azt tudja Száll is, az ajánlt mód pedig már más által is ajánla volt. Lehet ennél alkalmasabb is, a fő az, hogy komolyan törekedni kell a harc megszüntetésére. Ha alkalma nyílnék bővebben kifejteni az ajánlt tervet, talán bebizonyíthatná, hogy kevésbé hátrányos az, mint gondolják. Akkor talán félre nem magyaráznák s nem is ferdítenék. Annyi tény, hogy a mai küzdelem és épés megtámadások mindkét félről a quota miatt sokkal rosszabb helyzetet teremtenek, mint lenne az általa ajánlt. És számokkal mutatja ki, hogy az a helyzet előnyös lenne pénzügyileg, mint a jelenlegi.

A pénzügyminiszter illúsiának nevezte azt, hogy az indirekt adók feletti önálló rendelkezés nélkül nincs kibontakozás. Azt mondja Száll, a határ nem sokkal lenne kisebb. De hiszen a résznek még is csak kisebbnek kell lenni az egésznél. Magyarország határa 520 négyszög mértföld, Ausztriáé 1175 négyszög mértföld, tehát nem csekélység a különbség. S hozzá még a magyar határon a helyzetenél fogva könnyebb az ellenőrzés.

Száll zokon veszi szólótól, ki a 67-iki kiegyezés létrehozásában részt vett, hogy az jobb az unjál. Ez be volt bizonyítva a számokok által minden egyes positionál. A 67. XII. törvényezikk nincs bolygatva, mondják. De hová lett a paritás, mely ama törvényben kifejezve van?

Szólt hivatkozik első beszédeire, mely objectiv volt. Sajnos, hogy a miniszterelnök nem követte példáját és személyeskedett. Tisza érinté szóló tevékenységét a 67-iki kiegyezés létrehozásában. Ugy van. szóló részt vett abban és Deák, Andrássyval, Csengerivel s másokkal egy irányt követett. Szólt nem vádolhatják, hogy elmulasztá az ország érdekét szolgálni. Az ő pénzügyminisztersége alatt az ország pénzügyei rendben voltak, — mégis távozásakor figyelmeztette a házat, hogy óvakodják a lejárástól, mely felé tart. Hibák követték el, nem vesz ki senkit, sem az akkori kormányt, sem a házat, szemrehányásnak nincs helye. Azt se vessék a szemére, hogy ő kormányra jutni törekszik, azért szól a kormány ellen; szóló nem szándékozik megválni a nyugalmától, melyet kiérdemelt.

Végül ajánlja a provisoriumot, s köszönetet mondva Bánhidy bárónak azért, hogy elfogadta némelyekben az ő ajánlatát, nem tartja fontosnak, bármily alakban fogadtatik el a provisorium, csak a betérjesztett javaslatok el ne fogadtassanak. (Hosszsan tartó, élénk helyeslés az ellenzések részéről.)

Száll Kálmán: Lónyay gróf számításait most sem fogadja el, habár a felhozott adatok

becsét kétségbe nem vonhatja. A mit Lónyay a 67. XII. t. cz. megsértése iránt mondott, az nem áll, mert e kiegyezés minden jogunkat fentartja. A külön vámterület mellett felhozott adatokat csak akkor fogadhatná el, ha előbb a külön vámterülettel próba tétetné, a mit ő nem kíván. Tévedésnek tartja Kerkápoly azon okoskodását, hogy Ausztria az elkülönzés után sem élne retorsiókkal, mert érdeke nem engedik. — Apponyi számítását a vámmelés tekintetében nagyon tuloztnak tartja; a provisoriumtól, az adatoktól semmi jót nem vár. A mostani zilált helyzetet állandósítaná a provisorium, melyet el nem fogadhat, s ajánlja a javaslatokat elfogadásra. (Helyeslés a közepén.)

Elnök tudatja, hogy 20 képviselő névszerinti szavazást kíván, mely a holnapai ülésben fog megtörténni.

Ülés vége 3-kor.

A főrendiházból.

Elnök az ülés megnyitása után emlékezteti a házat, hogy holnap IX. Pius lelkeért engesztelő gyászmisze fog tartatni, ez okból a ház holnap ülést nem tart.

Következik a napirend: a büntető törvényjavaslat tárgyalása.

Perczel Béla: Mielőtt e javaslat elkészült volna, beható tanulmányozás alá vétetett a külföld büntető-rendszere; legmegfelelőbbnek az ir rendszer találtatott, és a vita alatt levő javaslat készítésénél hazai viszonyaink és jogfejlődésünk tekintetbe vétele mellett irányadót szolgált. A halálbüntetést még fen kellett tartani, de ez csak a legkivételesebb esetekben lesz alkalmazandó. A kormány meg van győződve, hogy e munka készítésénél a leghumanusabb érzelmek és tisztá jogérzet vezették, s ajánlja azt elfogadásra.

Az igazságügyminiszter beszéde után szó-lásra többen jegyeztették föl magukat, a javaslat mellett.

Figyelmet érdemlő felszólalás volt: Szőgyény-Marich Lászlón kívül, ki örömmel üdvözlö a javaslatot, Schlauch Lőrincz püspöké, ki több mint másfél órai beszédében különösen egyházi s vallási szempontból bírálta általánosságban a javaslatot. Hosszasabban fejtegette a „hamis eskü”, „házasságtörés”, „istenkárolás”, „emberölés”, „csunkítás” tételeit s behatólag, statisztikailag mutatta be a kivégeztetések erkölcsi horderejét. Szerinte egy orgyilkosnak büntetésül (ez pedig a javaslat speciális esete) kevés a halálbüntetés s a megtorlásnak szigorubb módja a súlyosított szabadságbüntetésben lenne keresendő.

A vita szerdán folytatatni fog.

A Romániába vitt áruk vámozása.

A földm. ipar és kereskedelmi m. kir. miniszterium e hó 10-ről következő hirdetést bocsátotta ki:

A Romániába vitt áruk neme és minősége tekintetében gyakran lényegesen eltérő felfogás mutatkozik hazai üzletegyeink s a rumán határvámhivatalnokok közt.

Ezen üzletegyeink által részint a Rumániában székelő consulainkhoz, részint közvetlenül ezen miniszteriumhoz feljelentett esetek tisztába hozatala az ügy természeténél fogva diplomatiail uton hosszabb tárgyalást igényel, holott ily természetű egyenetlenségek számára a rumániai vámtörvény alkalmas intézkedést tartalmaz.

Ezen törvény szerint ugyanis:

„Mindennemű perlekedések, melyek a rumán vámhivatalnokok és üzletegyének közt az áruk neme és minősége iránt támadnak — akár a vámdíj magassága, akár egyéb az árú nemétől és minőségétől függő kérdés forogjon szóban — a rumán pénzügyminiszteriumban működő szakértői bizottság által intézettek el. Ezen bizottság a rumán pénzügyminiszter által a bucaresti kereskedelmi törvényszék javaslatára folytán kinevezett 3 tagból áll, kik lehetőleg az üzletüktől már visszavonult kereskedők és iparosok, vagy volt vámhivatalnokok sorából választatnak. A szakértők egy évre nevezetnek ki és működésük megszűntével csak egy további év lefolyta után váltszthatók meg újra. Ezen az első folyamodásu törvényszék által felesketett szakértők mellé a rumán pénzügyminiszter egyes esetekben még külön kereskedőket vagy iparosokat is rendelhet.

„A panaszló tartozik reclamatióis eljárását azon vámhivatalnál megindítani, melynél a vizsály támadt. A vámhivatal pedig legkésőbb 24 óra alatt köteles a reclamatiót, valamint a vitás árúnak megfelelő próbáját a rumán pénzügyminiszterium elé terjesztetni; ezen muestra a vámhivatal és az illető árú tulajdonos (panaszló) pecsétjeivel lepecsételendő.”

„Míg a szakértői bizottság a felmerült kérdésben nem határoz, a vitás áruk a tulajdonos pecsétje alatt a vámhivatalnál őriztetnek, kivéve, ha az árú tulajdonosa a vámhivatal által követelt vámdíjt azon fenntartás mellett kifizeti, hogy a szakértői bizottság határozata után kiderítő netaláni tulfizetés neki visszatérítessék.”

„Miután a rumániai törvényben szabályozott eljárás a vámozásnál előforduló egyenetlenségek tisztába hozatalára nézve elegendőnek tűnik fel: hazai üzletegyeink jóvőre az említett módozat követésére utasíttatnak.”

„Megjegyeztetik mindezáltal, hogy az említett szakértői bizottság határozatával meg nem

elégedő panaszlónak minnanyiszor, midőn jogait a Rumániával kötött kereskedelmi szerződésre alapítottak véli, szabadságában marad a kérdéses ügyet a diplomatiail közvetítés igénybe vétele végett akár Rumániában székelő consulaink, akár a kereskedelmi m. kir. miniszterium elé terjesztetni.

BELFÖLD.

(Jogász segélyző-egylet bálja.)

Nagy-Szeben, 1878. febr. 17.

Tekintetes szerkesztő ur! Ritkán történik városunkban valami oly nevezetes dolog, mely megérdemelne azt, hogy nyilvánosságra hozassék.

Hisz a mindennapiasság közlése vonzó erővel nem bírhat a nagyon tisztelt nagydídemű olvasó közönség előtt. Ez az oka, hogy ritkán fogok tollat.

Na de mióta a farsangi ivad beköszöntött, azóta az itteni monoton társas élet csak még is egy kissé élakébb lett; mennyiben egyes érdekes epizodok felfelmerülnek az itteni társas élet körében.

Kétséget nem szenved, hogy a legtöbb élvezetes estélyeket az itteni casino által rendezni szokott-köröstély nyújt, részint azért, mert nagyon is szűkkörü, de más részről, mert házias jelleggel bír, s különben is ez estélyeken az intelligentiá quintessentiája vesz részt.

Élvezetes estélye volt kivételesen azonban az itteni társas közönségnek most a mult szombaton is. Ugyanis e napon az e hó 16-án tartott meg az itteni jogakadémia jogász-segélyző bálja. E táncmulatság a „Római császár”-hoz címzett nagy díszteremben folyt le, nagy és szép közönség volt jelen. Szellemileg ép úgy mint anyagilag fényesen sikerültek mondhatni azt.

A jelen volt csinos hölgyközörsz és atánc-kedvtől lelkesült egyes gruppok valóban egy igen kellemes képet nyújtottak.

Az itteni polgári és katonai hatóságok élén állók majd nem kivétel nélkül jelen voltak. Felémilitendőknek tartjuk különösen br. Ringelsheim erdélyi főhadparancsnok, Wächter megyei főispán és Schedius Lajos törvényszéki elnök urakat, kik rendszeren a legnagyobb összeggel szoktak minden nemes és jótékony célt felkarolni és segélyezni.

Dictum.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A „Kemény Zsigmond-Társaság” rendes gyűlése Maros-Vásárhelytől, 1878. február hó 17-én.

Mai nap tagadhatatlanul — és nem is lehet csodálni, minden figyelmet, élénkebb érdeklődést a politika köt le és követel. Ha a muló, és a Polonius felhőinél is változabb harci hírek, alakulások ingerlődd képeinél sokkal mélyebbre és meszebbre hatóknak nem találók a szellem, a közmívelődés csöndes és zajtalan de nemes működését, e becses lapok hasábjain bizonyára nem kőnének tért ama társaság szerény életjeleinek bemutatására, mely a közelebb mult év június havában minden követelés és nagy ígéretek nélkül a kis székegy fővárosban megalakult.

Társaságunk örömmel tapasztalta, hogy napjainkban némelyike minden szótlanúságunk dacára is, nem feledkezett meg róla. Hirt, szót, vagy legalább egy-egy hangot várt munkálkodásunkról. Nem pihentünk és éppen nem aludtunk.

De mert kisszerűek voltak a részünkbe jutott eszközök, töredékesek a rendelkezésünkre álló erők s lassan mehettünk odább, bőlesebb dolognak látni halgatni. Nagyon jól tudtuk pedig, hogy napjainkban tisztességes lármával is lehet menni valamire. „Now J. want of facts” (Nos nekem tények kellene) mondja Dickens, a „Nehézidők” című regényében.

Ezzel a nehéz követelő emberrel tartott a mi elnökünk is br. Apor Károly, neki is tények kellett, fontosabb, kellemesebb tények. — Más áron semmikép sem akarta, hogy a jó-akaró világ ingyen létezésünkről tudomást tegyen. —

Nos hát röviden a tényeket, mivel a tények mindig rövidek, csak a hazugságok hosszúak. —

Nagy idő óta ma tarthatunk rendes gyűlést. Elv egyenesen a dologra tér, szabad legyen elnökünk tömör velős beszédéből, melylyel gyűlésünket megnyitotta, e néhány sort idézni:

„Midőn mult évi június 3-án nagybeesű bizalmuk következtében a társulati elnökség meg-tisztelő állását elfogadtam, igen jól tudtam én azt, hogy szeretett hazánk nehéz anyagi viszonyai között egy oly társulat iránt, mely szellemi tárgyakkal foglalkozik, és czélul azt tűzte ki, hogy a székegy nemzet kebelében hanyatlásnak induló szellemi munkásságot felbressze, az érdekeltséget általánossá tenni, az abban való részvétet széles körre kiterjesztetni, nem lesz könnyű feladat.

De a kezdetnek bajossága, melylyel minden új társulatnak meg kell küzdenie, nem retentett vissza, mert a tapasztalat kimutatta előttem, hogy még oly társulatnak is, melyért az ország egész értelmessége lelkesült — mint például az erdélyi mezeumi társulat, — arra, hogy tevékenységét megkezdhesse, és méltó helyet foglalhasson el a hazai társulatok között 4 évi előmunkálata

volt szüksége. A mi eddigi életünk sem volt egyéb mint előmunkálát, és ha helyesen fogtam fel feladatunkat, még sokáig nem lehet egyéb, mint előkészülete annak, hogy társulatunk egykor biztos alapon állhasson, és hasonló czélutársulataink között kitartó munkásság által helyét betölthesse . . . stb.”

E beszéd után a nemes báró bemutatta minden körülményre és tekintettel kiterjedő gondolat az újabb alapítók és pártolók névsorát. Alapítónk eddigéig huszonhét van, több kevesebb összeggel. Névszerint a következők: báró Apor Károly 200 ft, Jeney Albert 100 ft, Kovács Ferenc 50 ft, Karáson Márton 50 ft, Zarándi dr. Knöpfler Vilmos 100 ft, Fogarasy Mihály erdélyi rom. kath püspök 100 ft, Béli Gergely 50 ft, Gr. Bethlen István 150 ft, báró Kemény János 50 ft, Takács János 50 ft, gr. Kálnoky Dénes 50 ft, báró Jósika Kálmán 50 ft, gróf Bánffy Béla 100 ft, dr. Solymos Fekete Ferenc 100 ft, Beregszászi Árpád 50 ft. Toth László 50 ft, báró Nopcsa Elek 50 ft, Havér Mihály 50 ft, gróf Bethlen Aurél 100 ft, báró Kemény István 50 ft, báró Nopcsa Ferenc fődvármester 50 ft, gróf Bánffy Miklós 100 ft, gr. Lázár Jenő 100 ft, báró Bálint József 50 ft, Pogány Károly 50 ft, Baruch Adolf 50 ft.

E reménnyel biztató szép névsor után rövid történetünk egyik legszebb, legfőlegelőbb momentumát következett, a gr. Teleki Sámuel megható levele.

A szöveg így szól:

Méltóságos báró elnök ur!

A Marosvásárhelytől 1877-ben alakult, s a nemzet számos jeles írójának is lelkes támogatásával létrejött szépirodalmi s nyelvészeti irányú „Kemény Zsigmond-társaság” nekem is szives volt megküldeni alapító és pártoló aláírásait. Nem habozom bevallani, hogy e társaság keletkezését élénk figyelemmel kísértem, [s a méltóságod elnöklete alatt történt megalakulásának és épen ott, hol dicső emlékü nagy atyám a székegy-magyar-ság mívelődését elősegítő könyvtárát alapította, lelkemből örvendtem. És pedig több okokból. Marosvásárhely egykori püspök, emelkedett társadalmi élete az utóbbi évtizedekben, ki tagadhatná, sokat hanyatlott. Az a tösgyökeres magyar székegy város, mely a Telekiekben, Bethlenekben, Toldalagikában, Keményekben, Aporkában, a nemzeti színművészet, nemzeti irodalom annyi buzgó támogatóit birta, mintha valami szomorú nyomás sulya alatt végkép el akarta volna veszíteni régi férfias alakját. A politikai zilált viszonyoknak, a királyi ítélő tábla új alapokon nyugvó berendezésének, a reformatus főiskola telemes megcsontításának, a nép rohamos elszegényedésének, lelketlen demagógok senyvesztő üzemleink tulajdonításam-e ez állapotot: nem tudom, de bárhol fekdjék az ok, állításom szomorú tény.

Ebőrd reménységgel néztem azért az őseim előtt is mindig kedves város kebelében felvetendő nemesebb mozgalmat.

A méltóságos báró jól tudja, hogy midőn e város és vidékének lelkesebb hazafiai e város és vidékének vagyonosabb tételére a culturalis mozgalmak hiányában az anyagi irányu és ezáltal törekvéseket megindították, mindig büszkeségemnek tartottam, ha a küzdők között legjobb tehetségeimmel én is részt vehettem. — Való azonban, hogy erős, nemessen hazafias élet csak ott állhat elő, hol a sikerrel megvetett anyagi alapokon egy erőteljes szellemi mozgalom a tudomány, művészet, nemzeti irodalom fejlesztése által a legjobb erőkkel állandó együttes működésben tartja. — Ilyen irányu törekvést látok én a „Kemény Zsigmond-Társaság” alapszabályaiban. — Az ezekben kifejtett irány jó, igaz és hasznos. Üdvözlöm ez irányt és legjobb eredményt kívánok hozzá. Egyszersmind ezennel kétszáz forinttal az alapító tagok közé lépek, fentartván magamnak a kedves jogot, hogy ez összeget, melylyel a Társaság élteteljes működését látom: emelhessem. Kifejezem egyuttal, hogy a nagyatám által alapított ugynevezett „Teleki könyvtár”-ból a „Kemény Zsigmond-Társaság” részére bármely unikumnak vagy tudományos könyvnek kiadását megengedem; kifejezem, hogy e műkiadását ezer forint erejéig, a vélem leendő előlege értékezés és megállapodás után elősegitem; kifejezem, hogy a Társaság előtt mindig nyitva állanak buvárátára, tanulmányozásra a könyvtár szellemi kincsei, és végre kifejezem, hogy a „Kemény Zsigmond-Társaság” ajánlatára a hazai és külföldi irodalom azon jeles termékeit, melylyel munkálkodását elősegítik: örömmel meg-hozatom.

Ezek után fogadja a méltóságos báró ur és adja át az igen tisztelt „Kemény Zsigmond-Társaság”-nak is hazafias üdvözlőmet, melylyel maradtam Méltóságodnak

Sáromberkén, 1877. Decz. 31-én

alázatos szolgája:

id. gróf Teleki Sámuel.

A Marosvásárhelytől lakó, teljes számmal egybegyűlt tagok mely meghatottsággal, némelyek az örömeik felcsillanó könyveivel hallgatták nemes, valódi igaz hazafihoz méltó levelet, s mindnyája a legélénkebb éljenzésben törték ki, életre a lelkes gróftól s a gróf benső barátját, ki a nagylelkű gróftól társaságunknak megnyerte, báró Apor Károlyt, a fáradhatatlan buzgó el-nököt.

A titkár meleg szavakban adott kifejezést a Társaság forró köszönetének és mély hálájának. Elhatározták, hogy a nagylelkű grófnak, ki e nemes tetteivel a Társaság jövőjét a lehető közelbe hozta és nagy részben biztosította: köszönő irat küldessék.

A báró elnök szíves volt a köszönő irat átadását magára vállalni.

Még több örömdetes pont is következett.

A pártoló tagok napról napra tömegesebben jönek, — volt olyan város, a kis Déva — Erdély e kis lelkes Athenéje, a tudomány, irodalom, tanügy buzgó felkarolása által magasan kiemelkedett virágzó oázis, hol bírák, ügyvédek, tanárok, kereskedők, egyszerű polgárok vetélkedve írták neveiket a pártoló közé. — Csak e városból magából, több mint 30 pártoló érkezett. Legyen nevek és tettök mindenkor bátorító példát és bizonyíték, hogy az irodalom, nyelv és költészet szeretete örök, mint a világító nap. — Borithatja felbő: a közöny és butaság, de csak ideig-óráig.

Széköfoglaló értekezést is több rendes tag adott már be. Hisszük, hogy lankadatlan kitartó munkássággal a jók figyelmét és részvétét napról-napra inkább megnyerjük.

Rendes tudósító.

Adomák IX. Pius életéből.

IX. Pius nagy kedvelője volt a virágoknak, mindenkiféle pedig a nevelésnek. Mondják, hogy egy nevelés-csokrot adott volna neki — még mint ifjú Mastai grófnak — Albani hercegnek, sajnálkozást fejezve ki, hogy iránta csak baráti érzelmeket táplálhat.

Midőn a fiatal Mastai már mint pap Sini-gagliában működött, egy kitűnő szónoklata után, bizonyos Ferretti nevű hölgy egészen átszellőmülve így szól hozzát: Don Giovanni, önből püspök, bibornok, pápa lesz! — Ön nem tudja, mit beszél, — viszonzá hidegen Mastai. A nő megszégyenülve egy apácázáródába vonult; de még megérte azt, hogy az egyházi szónok Mastai IX. Pius pápa lón.

R. Monsignoról egykor az a hír járt a Vatikánban, hogy egy szép főúri hölgyvel való találkaja alkalmával a férfi hirtelen közbejövetele miatt az ablakon volt kénytelen kiugorni. — IX. Pius, ki szenvedélyes tekező volt, egy játszma alkalmával, maszkja levén, kitűnő lökessel ugratta át a bábokat. Mind megtapsolták a pápát, a többi közt R. Monsignore is. — Közönmű az uraknak szíves elismeréseket, szolt a pápa, — s különösen R. monsignorának. Ez zavartan jegyzé meg, hogy soha sem volt dákó a kezében. — Mit sem tesz — viszonzá Pius — de kitűnően érti az ugrásokat.

Mintegy 5 évvel ezelőtt, a római városi képviselő választása alkalmával bemutaták a pápának az új képviselők jegyzékét, kik közt Alatri Sámuel, egy általános tiszteletben részesülő izraelita vala. IX. Pius mosolyogva jegyzé meg: Valamennyi új képviselő közt csak egy keresztényt találunk — s ez is zsidó. (Megjegyzendő, hogy olaszban a cristiano szót gyakran ember = becsületese ember helyett szokták használni.)

Igen sok adoma kering IX. Pius játékoságáról, melyet a legnagyobb mértékben s oly természetes egyszerűséggel gyakorolt, mely ötanyira szeretetreméltóvá tevő. Egykor egy szegény kis fiú lábához veté magát s így szolt: Te vagy a pápa? — Igen, mit kívánsz? — Nincs atyám! — Jó, tehát én leszek a te atyád, — mondá a sz. atya s azonnal elrendel, hogy az árva fiú az ő költségén egy nevelőintézetbe adassék.

Egykor a vatikán termeiben sétálván, IX. Pius egy ifjút vőn észre, ki egész elragadtatással szemlélte Rafaelnek egy falfestményét. A pápa nem zavarta őt s csak midőn hátra nézett s benne a pápát fölismerte, így szólá hozzá:

— Ön festő, nemde?
— Igen sz. atyám.
— Bizonyosan tanulni jött Rómába?
— Igen sz. atyám.
— Tán valamely festő-akadémiának a növendéke?

— Oh nem!
— De csak van tanára?
— Nincs, sz. atyám; én szegény ifjú vagyok s magamtól tanulok, Rafael az én mesterem.

— Ha kedve van egy akadémiába belépni, én lépéseket fogok tenni önért...

— Oh sz. atyám... de én...
— Szóljon tehát, bátorítá a pápa.
— Én protestáns vagyok.
— Oh oh — viszonzá nevetve a pápa, ahoz az akadémiának semmi köze.

S a művész, kinek Johnston György vala a neve, az naptól az akadémia ösztöndíjas növendéke lón.

Egy napon Róma környékén sétálva egy fiút pillantott meg, ki nagy lelkendezve cipelt egy kőteg fát.

— Remélem, szólá hozzá a pápa, hogy ezt nem loptad, mert az véték volna. El akarod nekem adni ezt a fát?

— Igen szívesen, — szolt a fiú, mire a pápa egy scudit nyomott a markába.

— Hová kell tehát a fát vinnem? — szolt a fiú, — mert úgy sem adhatnék vissza a scudóból.

— Tarsd meg mindkettőt, szolt a pápa, s légy mindig jó.

Még az olasz megszállás előtt történt, hogy a P o l i n t ó dalműnek az Apollo színházban való adatása alkalmával a censor e szavakat: Al suon dell'arpe angeliche (az angyali hárfák hangjánál) így módosította: al suon dell'arpe armoniche (harmonikus). A vatikánban jóízű nevettek rajta. IX. Pius egy napon szokott sétájára az angyal kapu felé indulván, így szolt kíséreihez.

— Menjünk a harmonikus kapuhoz!

Egy monsignore keservesen panaszkodott a pápa előtt a török járadék folytonos alábbszállása miatt.

— Ugy kell, mondá IX. Pius, miért cserélte föl az olasz járadékot a törökkel, a keresztet a félholddal.

— Hisz a szavoyai kereszt volt, sz. atyám.
— A kereszt mindig kereszt — viszonzá a pápa, — s mindegyikünknek kell viselni a magáét.

Midőn a lissai nagy nap után az osztrák követ a vatikánba sietett, hogy jelentse pápának az osztrákok diadalát, a pápa hidegen félbeszakította a követet, mondván:

— Excellenciád elfelejti, hogy olaszszal beszél.

— Hon?

— ry L.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. február 20.

— Ő felsége Bőss Károly, a m. kir. erdélyi rendőr-parancsnokság állományába tartozó őrmesternek, a közbiztonsági szolgálatban teljesített hosszas és sikeres szolgálatai elismerésül, a koronás és érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— A vallás- s közoktatási m. kir. miniszter az 1878 évi 28. t. cz. 3. §-ában nyert felhatalmazáshoz képest, Ugron Ákos orsz. képviselő Udvarhely megye területén Nagy-Kápolnás és Szentegyház-Oláhfalva számára id. iskolafelügyelővé nevezte ki.

— A kolozsvári ügyvédi kamara részéről közhírré tették, miszerint Papoleny Gyula décsi és Agh Ferencz báni-funyadi lakos ügyvédek, az ügyvédi lajstromba beíratottak.

— A színházban tegnap Beresényi szomorujátéka: „gr. Dormándi Kálmán” került színre másodikra, a helybeli nyomdász-segélyegylet javára. A jótékony cél iránti tekintetből bizony nagyobb közönség is megjelenhetett volna. A mi az előadást illeti: az meglehetősen lazán ment; ide-oda kapkodás, elkeslések, szerep-nem-tudások jellemezték még az elsőrendű szereplők játékát is, egy-kettőnek a leszámításával. Azonban Ditrőné (Teréz) ma is messze kimagaslott az összes szereplők közül; naivitásának határtalan kedves mesterkéltsége és közvetlensége, játékának a legkisebb részletig terjedő találó jellegzetessége valóban művészi volt tetteik alakítását. A közönség láthatóan el volt ragadtatva kedvence játéka által s annak minden jelenetét játékközben is zajosn tapsolta, sőt egy ízben jelenés közben kétszer kihívtá. Az új igazgatóság roppant rosszul számítna, ha Ditrőné asszonyt, holmi ismeretlen erő miatt, el engedné távozni a társulattól, mert erre a szerepkörre még keresve sem találhatna jobb erőt. A többi szereplők közül Boér Emmát (Irma), Szacsavai (Kálmán) és Kassai (Biztos) kell kiemelnünk kiváló, gondos játékként.

— A vasárnapi redoutte-i álarozos bálban botrányosan furcsa dolgok történtek, a mint ezekről egy szerkesztőségünkhez beküldött levélből értesülünk. A levél előadja, hogy egy nőnek eltört a lába, a másik elájult, egy „uraság” pedig felpofoztatott. Megtörténhetett pedig mindez azért, mert — mint tudósítónk részletesen felsorolja, — a rendőrök a helyett, hogy kötelességüket teljesítsék: az étteremben még őt nevetnek nagyobbat, egy-egy pohár „potya” bor mellett. Mi, részünkről, csak fenntartással közöljük e felvilágosítást, minek utánna mi a vasárnapi „bálban” nem voltak jelen, de ha megtörténtek a felsorolt botrányok: akkor igazán nem tudjuk elég kemény megrovással sújtani mind a botrány előidézőit, mind azokat, kik kötelességük mulasztásával ilyes scándalumokat engednek megtörténni. Meg kell jegyeznünk, hogy e levélről egyenruhás egyetemi hallgatókról és kereskedésekről szól, mint a botrányok hőseiről; azonban mi még föltételezni sem akarjuk, hogy akár egyikök, akár másikuk annyira megfélemedzenek magukról, hogy olyas nevelétségeket vigyenek véghez egy nyilvános helyiségben.

— A kolozsvári orvos-fizikszettudományi társulat 1878. febr. 22-én, pénteken, d. u. 5 órakor természettudományi szak-ülést tart. Ülés hely: Egyetemi épület. 10. Tártyak: Egyed Mózsa. A fény hullámhosszáinak spectrometricus mérése. — Koch Antal. Az érülési (contact) árványképződés néhány új példája Erdélyben. — Szakülés után a II. emeleti gyógyszer-tani intézetben választmányi ülés.

— Meghívás. A „Kolozsvári polgári társalkodó” f. évi február hó 24-én d. u. 3 órakor

saját helyiségében évi rendes közgyűlést tartand, melyre a Társalkodó t. tagjait tisztelettel meghívja. Kolozsvár, 1878 évi februárius hó 17-én, Bogdán István alelnök.

— Marosvásárhelyi hírek. Rendes levelezőnk írja tegnapi (február 19-ről) a következők: „A városunkban működő színházról és a színház alap javára tartott műkedvelői előadásról, szellemi és anyagi sikeréről (337 frt bevétel) a „Kelet”-ben részletesen megemlékeztem. Ezután az Erdem elismerését és méltánylását kell constátálnom: ugyanis a helyi színházi bizottság a napokban küldötte szét köszönet-iratokat a műkedvelőkhez a jótékonykedés és oly szép eredményű szíves közreműködésükért; külön iratokban köszönetet mondva Staibl Antal és Csiki Gerő uraknak, továbbá a kis Deutsch Eszter szülőinek, Kerek és Sámuelnek, született Pajna Nina asszonynak, ki a „Lowoodi árva” czimszerepének oly művészi előadásával a sikert leginkább elősegítette; a színházi bizottság megbízásából küldött bizottsági tagok: Deák Lajos, Sándor Kálmán és Tauszik B. Hugó személyesen adták át a köszönő iratokat. Argus.

— Mészáros Ferencz miniszteri tanácsos és osztályfőnök a közoktatási minisztériumban, e hó 18-án éjjel fél 2 órakor meghalt. E hó 17-én d. e. 11 órakor szélhűtés érte, éppen midőn hivatalában dolgozott, azonnal lakására szállították, de megmenteni nem lehetett. Mészáros eszméletét csak pillanatokra nyerte vissza s e hó 18-án hajnalra halott volt. Benne szakavatott, kitűnő hivatalnok és szíves szeretetreméltó embert veszt az ország. Egészsége utóbbi időben igen gyenge lábán állt, úgy, hogy egy ízben hosszasan is kellett szünetelnie a munkával. A közoktatási minisztériumban azon osztály főnöke volt, mely az egyetem, műegyetem és a középiskolák szakkörébe vágó ügyeket kezeli s mint olyan buzgalommal s előzékeny modorával mindenkit lekötelt. Halálát máltán fogják gyszólni mindazok, kik ismerték. Béke porairól!

— A magyar tud. akadémia III. osztályának febr. 18-iki ülésén a budapesti élet-tani intézetben folytatott buvárlatok eredményeiről Jendrassik Jenő három értekezést mutatott be; névszerint Klug Nándor segédét, kinek kísérleteiből az tűnt ki, hogy a nap sötét hőugrási, minthogy azok a szem recze-határait nem bírják izgatni, nem látjuk: csak jó hatáskuról ismerjük fel; dr. Mezei Ödönét az izomszövetekkel tett kísérletekről, és végül a saját magáét. Ő maga (Jendrassik) ugyanis a villamóram által az izomban előidézhető áramlatok okait tanulmányozta és ezen kísérlete eredményeit bemutatta az akadémiának. — Dr. Nendtvich Károly a stubnyói hévízeiről értekezett, melyek hazánk legrégibb fürdői közé tartoznak. Értekezéskor kiemeli, hogy a fürdő gyógyereje a cseh topliczi, bécs-badeni vagy voláni hévízeivel máltán vetélkedhetik, és csak azért nincs híre, mert a fürdő igen kezdetlegesen van berendezve, és mert a fürdőorvosok megfoghatlan indolentiája folytán hazánk legtöbb fürdőhelyének híre alig terjed az illető megye határaiig. Végül Kruspór István mutatott be egy új rendszerű mérleget, mely a közp. mértékkeltesítő intézet számára készült. A mérleg ki lesz állítva a párisi kiállításon. Előnye, hogy könnyen szétszedhető és összerakható; mesterkéltséggel nem igényel, csekély súlyjal bír; és mégis a lehető legkönnyebb határok közt, a legkülönbözőbb nagyságú súlyok mérésére használható. A mérleg igen érdekes szerkezetének magyarázatát nagy figyelemmel hallgatták a tagok és végül megtapsolták az előadást.

— A „Temesi Bácság” nevezete alatt fennállott hajdani temesi kerületnek az anyaországhoz történt bekebelezése emlékére 1879-ik évben megtartandó övszázados ünnepély iránti intézkedésekre vonatkozólag, e hó 26-án délelőtt 10 órakor a megyeháza termében Temesvármegye és Temesvár sz. kir. város köldöttsegi tagjaival együttes értekezlet fog tartatni, melyen mint a „Temesi Lapok” írja, a többi közt intézkedés fog történni arra nézve is, hogy a hajdani temesi bácság területén levő egyéb megyei és városi hatóságok is küldöttségek választására szólítsanak fel, kik aztán a helybeli megyei és városi küldöttségekkel egyetemben lesznek hivatva tanácskozni a teendő intézkedések felett.

— Alfonso spanyol királyról a következő adoma kering jelenleg Madridban. A király nem sokára trónralépése után Canovás kíséretében inkognitó egy kis színházat látogatott meg, a hol éppen arabok rosz darabot adtak elő. „Mint tetszik a darab” kérdezte Canovás azon pillanatban, midőn egy pinczér fagyalttal szolgált a vendégeknek. „Igen jól” felelte a király. Az udvaronc egészen más véleménynek bátorokodott kifejezésé adni. „Oh — mondá a fiatal uralkodó midőn a pinczér ellávozott — magam is oly nyomorultnak tartom a darabot, hogy hajlandó vagyok gyanyitani, miként azt a pinczér vagy egyik barátja írta. Mivel azonban senkinek se akarok rosszat mondani, Madridban így a pinczér előtt is jó arczot vágtam a rosz játékhoz.

— Az emberek nagyságáról szólva az „Anthropologische Rundschau” ítésmélti, hogy újabb kutatások szerint a most élő legnagyobb ember egy finn, ki 2 méter és 83 centiméter magas; a legkisebb pedig egy törpe, ki mindössze 43 centiméternyi magassággal bír. E kettő kö-

zött vannak a többi különböző nagyságok. Az időzött folyóirat úgy vélekedik, hogy az ember átlagos nagysága 1 méterre és 65 centiméterre tehető.

[Legújabb vigjátékok, másodsor.]

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 137-ik szám.
Kolozsvárt, csütörtök, február 21-én 1878.

FOGOLY

a muszka táborban.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Moreau. Francziából fordította Feleki Miklós.

SZEMÉLYEK:

Delice Maxime	—	—	Szombathelyi.
Alcoff, ezredes	—	—	Szentgyörgyi.
Zakine, hadnagy	—	—	Krasznai.
Mamula, kozák	—	—	Kassai.
Olga, az ezredes neje	—	—	Csiki Lina.
Nadej, huga	—	—	Boér Hermin.

Történet hely a toltói erőd.

Ezt követi:

KÉK SZOBA.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta Berzák Árpád.

SZEMÉLYEK:

Kondor Aurél, fenyítő törvényszéki bíró	—	—	E. Kovács Gyula.
Vajkainé	—	—	Boér Emma.
K. Kálmán Laci	—	—	Szombathelyi.
János	—	—	Ditrő.

Záróadónk:

GRIMSHAW BAGSHAW és BRADSHAW.

Tréfa 1 felvonásban. Irta Madison Morton. Angolból fordította K. F.

SZEMÉLYEK:

Grimshaw	—	—	E. Kovács Gyula.
Bagshaw	—	—	Kassai.
Bradshaw	—	—	Váradi.
Tower, végrehajtó	—	—	Szentgyörgyi.
Sparksz Fanny, divatárúsnő	—	—	Ditrőné E. M.
Emilia, Tower unokahuga	—	—	Boér Hermin.

Kezdeté pontban 7 órakor.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladatott Budapestén febr. 19. 8 ó. 20 p. este.

Érkezett Kolozsvárra febr. 19. 8 ó. 30 p. este.

Tisza a külügyi kérdésben válaszolt. Az orosz-török béke praeliminárik németekben sőt monarchiánk érdekeit, s a szerződő hatalmak jogait. Ez elismertetett és minden hatalom csatlakozott a kongressus eszméjéhez, csak a hely iránt van még függőben az elhatározás. A külügyi kormány el van határozva, mindenkel szemben, minden irányban megóvni érdekeinket, hogy keleten azokkal ellenkező hatalmi változások ne létesüljenek. Rosszult mondja Helffy — szoltott Tisza — hogy lankad az áldozatkészség, de igen is meg van, csak hogy nem kell használni akkor, mikor mást kell kihozni a bajból, hogy aztán a bajt magunkra vegyük, hanem mikor saját érdekeinket kell védeni.

Feladatott Budapestén febr. 20. 6. 20. regg.

Érkezett Kolozsvárra febr. 20. 4. — p. regg.

Bismarck beszédében a békebazisokat olyanoknak mondá, melyek Németország érdekeivel nem ellenkeznek. A Dardanelláknál csak kereskedelmi tekintetben érdeklődik. Németország az európai háboruban nem hisz, mert az orosznak is érdeke végleges állapotokat létesíteni. Ha a hatalmak az orosz föltételeket jóvá nem hagyják, az orosz hihetőleg a beati posidenses elvében megnyugszik.

Feladatott Budapestén febr. 20. 10. 45 p. d. o.

Érkezett Kolozsvárra febr. 20. 11. 6. 15 p. d. o.

A pápa-választás most lesz; Simor kitűnően békíti az ellentéteket; hírlík Peciit választják pápának.

Bismarck szavai, különösen azok, melyekben kijelenté, hogy Bulgária azon állást kapja, melyet Szerbia 1867 előtt birt, és hogy ha az egység a kongressuson nem létesül, Oroszország megtartja foglalását, kinos hatást tettek.

A delegációk pár nap múlva összehívhatnak 3 havi indennitásra; gr. Andrássy a helyzetet előadja.

Az oroszok nyomulnak Konstantinápolyba, mert a törökök nem engednek Bulgáriában.

Legújabb.

A képviselőház tegnapi ülésén a vámmügyi javaslatok körül való tárgyalás rendkívüli érdeklődés közt ment végbe.

A ház zsufolya volt; minden párt úgy szólva teljes számban volt képviselve. A szavazás eredménye olvasóink előtt már ismeretes.

Az ülés végén Tisza felelt a külügyi helyzet tárgyában hozzá intézett interpellációkra. A békeföltételekre nézve kijelenté, hogy ezek közül a monarchia németeket saját érdekeire nézve sérelmeknek tart; nem azok közül, melyek a keleti keresztények sorsának javítására, de azok közül, melyek Keleten a hatalmi viszonyoknak monarchiánk rovására való megváltoztatására irányozvák.

Kifejezte hitét, hogy a monarchia így sértett érdekeinek védelmében, ha ránk kerül a sor, minden fiára számíthat.

Tisza beszédére Ürményi — az interpellációk egyike válaszlott.

A conclave tegnap d. u. 1/4 órakor nyitott meg; hatvanegy bibornok vonult a Sixtus-kápolnába, hol elénekelték a Veni Creator. Di Pietro bibornok felolvasta az apostoli constitucziót, mire a bibornokok letették az esküt. Ezután Chigi Marino herceg, a conclave marsallja, és monsignore Ricci, a conclave kormányzója tették le az esküt.

Ezután a bibornokok, mindegyik egy nemzeti testőr által kísérve, szobáikba vonultak. Aszer-tartásmester megvizsgálta a conclave helyiségeit belülről, a kormányzó kívülről, ezután a marsall bezárta a conclave ajtaját és fölvetta a jegyzőkönyvet. Az első szavazás fél 12 órakor lesz, és 4 órakor eshetleg a második. Úgy hiszik, az osztrák bibornokok Peci bibornokra fognak szavazni.

Az angol alsóházban Northcote Beresford kérdésére azt felelte, hogy nem valószínű, mikép Lengyelország ügyei a kongressuson szóba kerüljenek. Hartington kérdésére azt felelte a miniszter, hogy Hornby tengernagy Layarddal egyetemben vitte a hajóhadat a mudaniai öbölbe, mivel ott ennek könnyelmesebb állomása van. A kongressus vonatkozáslag semmi közleni valója nincs. Derby lord nem rög fontos közlést kapott, mely a kabinet elé még nem terjesztetett. Dilke kérdésére azt felelt a miniszter, hogy a kormány nem kapott hírt arról, hogy az oroszok a semlegességi övön belül egy erődöt megszállottak volna. Northcote fölkerlte Monkot, hogy a hitelbíl harmadik olvasásánál ne kezdjen vitát, mivel jelenleg a vita nem opportunus. A bill harmadik olvasása szavazás nélkül történik.

Az oroszok hadi martaléka. Egy orosz lap a következő kimutatást közli: Elfogatott 15 pása s 113,000 kőzatka, táborokari tiszt s altiszt. Elfogatott 606 különböző kaliberű ágyú, 9600 sátor s fagunyó, 140,200 különböző angol szerkezetű puská. Ló 24,000 esett martaléklul. Az irreguláris csapatoktól alszedtek mintegy 200 ezer puskát, jatagant s pisztolyt, acserkesztől 30 ezer dárdat s indsallót. Azonkívül minden elfogott török katonánál átlagosan 70 töltény találtott, a rakodó tárakban szákmányolt töltények száma 500 millióra tehető.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzéteiről február 15.

Áru	Mennyiség	Ár 100 kg.	
		tól	ig
Gabona	F a j	frt/kr	frt/kr
Buza	bánsági tisza-vidéki pestvidéki fehértaljai bácskai	10 65 11 10 75 10 90	— — — —
Rozs	magyar	7 50	7 65
Árpa	takarmány	7 50	7 75
Zab	maláta	8 25	10 20
Tengeri	magyar	6 55	6 75
Repeze	bánsági másnemű	7 40	7 75
Köles	káposzta bánsági magyar	7 45	7 50
Szokvány (Usance)	buza	7 25	—
	rozsa	10 50	10 60
	teng.	10 80	10 85
	repeze	10 80	10 85
(ny.) zesz	100 liter százalékként	7 30	7 35
		27	32
		7 22	7 27
		—	—
		31 1/2	32

Érték- és váltófolyam.

1878. február 19.

Magyar aranyjáradék	91.90.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	117.—.
„ „ 2 „	110.50.
„ „ „ „ „ 2 „	74.—.
„ „ állami kötvény 1876 év	66.50.
„ „ vas uti kölcsön	98.—.
„ „ földtelehermentesítési kötvény	78.20.
„ „ „ „ „	77.50.
„ „ „ „ „	76.50.
„ „ „ „ „	84.—.
„ „ „ „ „	81.25.
„ „ „ „ „	63.60.
„ „ „ „ „	66.95.
„ „ „ „ „	75.—.
„ „ „ „ „	111.75.
„ „ „ „ „	7.98.
„ „ „ „ „	231.75.
„ „ „ „ „	222.75.
„ „ „ „ „	104.75.
„ „ „ „ „	5.61.
„ „ „ „ „	1/3 9.46.
„ „ „ „ „	58.30.
„ „ „ „ „	118.25.

Árverési hirdetés.

Az erd. ev. ref. egyh. ker. méltóságos állandó Igazgató-Tanács, a nagyenyedi ev. ref. főtanoda t.-szent-györgyi s hozzá tartozó más 10 községben fekvő birtokának haszonbérbe adására nézve, újabb nyilvános szóbeli árverezést rendelvén el, **határnapul f. év és hó 28-kát tűzi ki;**

a kikiáltási ár 1800 forintban állapítván meg.

A mult alkalommal közzé tett haszonbéri általános feltételek és eljárás, ezuttal is zsinor-mértékül szolgál.

Ugyanezen alkalommal fog nyilvános szóbeli árverezés útján haszonbérbe adni, nevezett főtanodának N.-Enyeden 471 ház szám alatt, F.-Enyeden pedig 222—225 sz. a fekvő téglá gyára és cserépsüre, valamint ugyanezen telken fekvő fűrészmalma is; a kikiáltási ár 1000 frt. o. ért. A haszonbéri feltételek megtekinthetők a gazdagonok irodában.

A gondnokság.

Nem hivatalos.

(71)

Legkitűnőbb gyógyhatású

(1—6)

MAGYAR ÉDES MUSTÁR

Fácányi Ármin

gyógyszerésztől Budapest, X. ker. Kőbányán.

Ezen gyógyszerésztől készített mustár különbözik minden eddig ismert mustártól azáltal, hogy az nemcsak a hűsítő étel használatánál legjobb, a legkellemesebb élvezetet nyújt, hanem egyszerűsége, mint a legkitűnőbb s legjobb hatásának bizonyult. — és **gyógyoszer** is. Nevezetesen a rózsá gyágnál, az ételök gyenge emésztésénél és az onnan eredő savanyu felbőgésénél, s szorulásoknál, valamint az idült gyomorhurutnál fölülmulhatatlan gyógyhatású szer, amely a gyomorban lerakódott nagy mennyiségű nyálkát, amely az emésztést hátráltatja, feloldoztatja, azt egészen a gyomorból eltávolítja és annak további képződését megakadályozza; a gyomorban és a belekben keletkező és kellemes melegt előidéző, ezek után a hűt is végképen elmarad; — ugyazint az ugynevezett száraz és fulladó hurutnál (Schleim astmáknál) valamint a gyomor és a mell-elnyálkásodásánál és az aranyérből szenvedőknek legjobban ajánlható.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üvegnek 50 kr. postán szállítva a csomagolás költsége számított. Kapható: a készítőnél Fácányi Ármin gyógyszerésznél Budapest Kőbányán. Ismétlődő kedvező számlákban részesülnek.

A gyomorhurut ellen legbiztosabb gyógyszer.

Tekintetes Fácányi Ármin gyógyszerész urnak Budapest Kőbányán. Örömmel tudósítom önt, hogy a mult december elején nekem megküldött gyógyhatású mustárjának három heti használata után, a szenvedett gyomorhurutól teljesen megszabadultam, miért is önnök öszinte hálafejezésként vagyok; kívántam ürügyet adni ismételt megköszönésemnek, melynek most ismét abból a jó mustárból három üveggel mellettem postánvétel mellett küldeni sziveskednék. Tisztelettel maradok. — Besztercebányán, 1878. január 18-án.

RIPPÉLY ANTÓNIA s. k.

Tekintetes Fácányi Ármin gyógyszerész urnak Budapest Kőbányán.

Tisztelettel köszönettel.

Kérem legyen szives postafordulattal kitűnő gyógyhatású édes mustárjából, még öt nagy üveggel utánvét mellett részemre küldeni. Az eddigi két üvegnek már is igen jó hatása van, mert a gyomorhurutól tisztulni kezdek. Teljes tisztelettel — Dák u. p. Lúdas, Hevesmegye, 1878. január 16-án.

CSERHA JÓZSEF s. k.

A t. cz. közönség különös figyelmébe ajánlatom még, Fácányi Ármin gyógyszerésztől föltalált és cs. kir. kizár. szabadalmazott

„Fogpapir.”

a mely valamint a fogfájást, egy a csúszos fejtájdalmat, arc- és fülszaggyógyítást rögtön megszünteti. Ára egy egész csomagnak 1 frt, egy fél csomag 50 kr. postán szállítva 10 kral több. — Kapható: a föltalálónál Fácányi Ármin gyógyszerésznél Budapest, Kőbányán.

Tekintetes Fácányi Ármin gyógyszerész urnak Budapest Kőbányán. E soraim vételemlé fogva tisztelettel kérem sziveskedjék postai-utánvétellel mellett, címem alatt **Mező-Berénybe**, két csomag fogpapirt mellettem megküldeni, nehogy a fogpapir hiánya miatt, még sokáig kellessen az igen is kiálthatlan fogfájást tűrnöm; mert tudom, hogy annak megérkezése előtt csak az a hideg vas menthet föl, — de hatásosabbat a fogpapirtól nem ismerem, — melyért óhajtom is, hogy a gyógyszerész urat, mint azon csalhatlan gyógyhatású fogpapir föltalálóját, az isteni gondviselés még sokáig a szenvedő emberiség javára éltesse; — azt kívánja háládos tiszteletje — Mező-Berény.

HOLTZER ISTVÁN s. k. tisztelettel.

Matico-készítmények

Grimalt és társa párisi gyógyszerészek.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takár s mindenemü idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógykezelésénél, következő alakban léteznek:

1. **Matico-befecskendő** Grimalt és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekintethető a legmakacsabb nyálkás folyások ellen.

2. **Matico-millyék** Grimalt és társától, melyeket a gyomor terhelése nélkül élvezhetni, mert a gabnátanyag-lemez csak a végébe jutnak orvadt fel.

Főraktár **Bécsben**: Nagyban szállítára Raabe Brúnónál, Bickersgasse 1; Rüdor Fülöp-nél, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapestben. — **Kolozsvárt**: Wolff J. és Dr. Hintz G. gyógyszerészei urnaknál. (34) (5—23)

IGÉRVÉNYEK

egész

1864-ki államsorsjegyekre

Csak 4 frt. és bélyeg.

Húzás már március 1-én!

Főnyeremény 200,000 frt.!!!
20,000 frt., 15,000 frt., 10,000 frt. sat.

50 kros bécsi szegények sorsjegyei.

Főnyeremény 1000 darab arany! —

és 2900 pompás mellényeremény 60,000 frt. értékben.

Húzás 1878. március 5-kén.

5 sorsjegyre 1 ingyen. —

(68)

Bécs,
Wollzeile 13.

MERCUR

kezelőségének váltóirodája

Ch. Chon.

(3—9)

Bécs,
Wollzeile 13.

Haszonbéri hirdetés.

Kolozsmegyében, Kolozsvárhoz közel fekvő kiskoru hetei lovag Bakó Ferencz tulajdonát képező **visai** jószág minden hozzátartozóival, — továbbá ugyanazon tulajdonos alsó-zsuki birtokán, a Szamoson levő 4 kerekű ujonnan felépített malom,

1878. április 1-től kezdve,

több évre és a legelőnyösebb feltételek alatt kiadó. — Értekezhetni mind kettőre nézve ügyvéd Frits Albert megbízottal Kolozsvártt. (66) (3—3)

A birodalomban legolcsóbb Törlesztési kölcsönök.

Pénz-kölcsönöket

a birodalom bármely részében telekkönyvezett föld-birtokra 1000 forinttól kezdve bármely magas összegig 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 5000 forinton felülüket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk. (481) (9—*)

Békebelezett terhek kifizetését szintén eszközölk. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Voith Gergely,

Kolozsvártt párisutca 19 sz. saját-háza.

(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4 óráig.)

Ezen törlesztési kölcsönök bármikor visszafizethetők.

NAGY JÓZSEF arany- ezüstműves és ékszerárús Kolozsvártt,

főter br. Józika-ház 9 szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállított **bécsi és külföldi**

arany- és ezüst ékszeráruinak dús raktárát

és kiházasítási arany- ezüst és ékszer áruit legutányosabb áron, úgy ódon

arany- ezüst és kőves tárgyakat megvesz, vagy újakkal becsere.

(Óvásul.) Raktáramban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. bélyeggel van hitelesítve. (400) (17—*)

A kolozsvári kisegítő-takarek-pénztár,-szövetkezett f. 1878. év március 8-án d. u. 4 órakor

a városház nagy termében

közügyülést tart,

melyre a szövetkezet minden tagját ezennel meghívja

Kolozsvártt, február 20. 1878

az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóság jelentése a mult évi üzletről, a felügyelő bizottság jelentése, s annak alapján a nyereség megállítása.
3. Az igazgatóság felelete a mult évi rendes közgyűlésen tett két interpellatoria. (70) (2—3)
4. Három igazgatósági tag megválasztása. (35. §.)
5. Öt napibiztos megválasztása. (57. §.)
6. Jegyzőkönyv hitelesítésére három tag kinevezése.

A közgyűlésen csak igazolójeggyel vehetni részt. Az igazoló-jegyek a törzsbetétől szóló okmány elemutatására, március 6- és 7-én, az intézeti helyiségben az irodai délelőtti órákban szolgáltatnak ki. (23 §.)

(279)

Cs. kir. kiv. osztr.

bojtorjángyöke-

(23—30)

és királyi magy. szab.

Quint-essenciát

valamint

bojtorjángyöke-esszencia iát.

kiválólag valódi minőségben és tisztán előállítva, hátkorod-m a magas értékű és t. cz. közönségnek használatát ajánlani, miután a szabadalmazás által annak valódisága és ártalmatlansága tisztán be van bizonyítva. E két esszencia mostanig egyetlen csinnalban szer új **haj és szájkall** nevelésre és a nővérs elcsépítésére alkalmas és az eredményt csupán számos szerencsés vagyoni kiadásaimnak köszönhetem. — A fennmilit esszenciákkal egyidőben való használatát ajánlom a csakugyan csupán általam készített

Chinahéj kenőcsöt és olajat,

mely a hajnövést sietíti, annak szép fényt kölcsönöz, a korpát eltávolítja s további képződését megátja.

Á R A K:

1 üveg bojtorjángyöke quint-essencia 1 frt — kr.

1 üveg bojtorjángyöke esszencia 1 frt 80 kr.

1 nagy tégely chinahéj-kenőcs 1 frt 50 kr.

1 kis tégely chinahéj-kenőcs 1 frt — kr.

1 üveg chinahéj-olaj 1 frt — kr.

1 darab chinahéj-cosmetique 1 frt — kr.

1 nagy üveg valódi kölni viz 1 frt 80 kr.

1 kis üveg valódi kölni viz 1 frt 40 kr.

Keleti rózsatej- kivonat:

Ára 1 frt. o. ért.

mely a bőr ápolására s a bőr minden hiányainak eltávolítására, mint sveplő, májfol, bőrhimlő, höpör, bőrtka, rézfolt sat., a legjobbnak bizonyult be, s ezért főleg hölgyek által nagy előszeretettel használtatik. — Gyorsabb hatás miatt hozzátartozik a rózsatej-szappan, 1 darab ára 30 kr.

Hair-Milkon,

hajfialító-téj.

Ez azon csodás tulajdonsággal bír, hogy szürke vagy fehér hajnak visszaadja eredeti színt, s pedig nem azonnal, hanem hatása 8—10 nap alatt észlelhető. A Hair-Milkout egyetlen és legjobb szer gyanánt ajánlom e célra, mely teljesen ártalmatlan s meglepő sikert eszközöl.

1 üveg ára 2 frt 50 kr.

A fennebbi különlegességek valódi minőségben csupán Paternoss J. és k. szabadalom-tulajdonos fő- és szállító raktárában

Bécs, I. Spiegelgasse 8 sz. a. kaphatók.

Használati utasítások különböző nyelven vannak mellékelve.

Vidéki megrendelések készpénzküldemény, vagy utánvét mellett pontosan eszközöltnének, s a göngyölésért üvegenként 10 kr. számítatik fel.

Fiók raktárak:

Kolozsvártt: Székly Miklós, gyógyszerész.

Pesten: Török József, gyógyszerész.

Pozsonyban: Soltz Rudolf, gyógyszerész.

Szegeden: Barszai Károly, gyógyszerész.

Temesvártt: Jahner C. M., gyógyszerész.

(6)

CSAPÓ SÁNDOR

(7—*)

NAGY BAZÁRJA KOLOZSVÁRT.

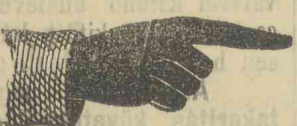
A farsangi idényre érkeztek nagy minőségben francia legyezők, legyezőhorgok, álarczok, Cottillion jelvények, valódi angol és francia illatszerek.

Nagy választékban vannak férfi-ingek, kézelők, gallérok, selyem nyakkendők, kesztyűk.

Továbbá legujabb divatu selyem, posztó és Chapeau-Klak, férfi- és gyermek kalapok.

Legdúsabb választék, női-, férfi- és gyermek bőr-, posztó- és brünell-czipókbe.

Korcsolyák nagyválasztékban, **valódi angol Halifax is**

Vidéki megrendelések legnagyobb pontossággal eszközöltnének.

